

Hoe het graan op de aarde kwam

In het land van de jagers was de koning de dapperste. Maar de dieren waren schuw geworden en vertrokken naar veiliger streken. Nu kon de koning zijn dapperheid niet meer tonen, erger nog: zijn volk leed honger en moest zich voeden met de vruchten van de bomen. De koning was vol zorg. Vaak trok hij erop uit in de hoop sporen van dieren te vinden en op jacht te kunnen gaan. Toen hij op een van zijn tochten een grasvlakte afzocht, ontmoette hij een kluizenaar die hij niet kende. Hij zat voor zijn schamele hut van takken en bladeren, in de schaduw van een eikenboom. Zwijgend hield de koning halt en keek de kluizenaar aan.

‘De oplossing van uw probleem ligt in het duister, niet in het licht,’ sprak de kluizenaar tenslotte. Hij wenkte de koning om naast hem in de schaduw van de eikenboom te komen zitten.

De koning stapte de donkere cirkel binnen. Zonder een woord te zeggen zocht hij tegenover de oude man een plaats op de grond. Nu pas zag hij dat de grijsaard een blinde was. Met zijn vingers maakte de kluizenaar een kuiltje in de losse grond. Hij plukte een grashalm en begon de aar in zijn hand fijn te wrijven. Er bleven wat korreltjes in zijn handpalm achter. Die legde hij in de omgewoelde grond en bedekte ze met wat aarde. Al zijn handelingen waren kalm en vol aandacht.

Toen sprak de kluizenaar: ‘Deze korrels zullen nieuwe grashalmen voortbrengen. Maar het gras en haar zaad is voedsel voor de dieren, niet voor de mensen. Uw volk heeft voedzamer korrels nodig, graankorrels. Dit hele grasveld zal korenveld worden, genoeg om uw volk één jaar te voeden. Zaaï als ik. ‘Waar kan ik die korrels vinden?’ vroeg de koning.

‘Gij zult al u dapperheid nodig hebben,’ antwoordde de kluizenaar. ‘Ga naar mijn broer de Dood. Zeg hem slechts: Ik zoek haar die het licht bemint.’ De kluizenaar stond op ten teken dat het gesprek was afgelopen.

De zon was inmiddels om de eikenboom heen gedraaid en bescheen de oude grijsaard. Zijn gezicht was licht als de zon, zijn lichaam straalde zo heftig dat de koning zijn ogen moest afwenden om niet verblind te worden. Hij hoorde hoe de kluizenaar zich verwijderde in de richting van de zon. Verward bleef de koning bij de eikenboom achter. Moest hij naar de Dood toe, de Dood die het geheim van de korrels kende? Waar zou hij hem kunnen vinden? Wanneer ik sterf, zal ik hem ontmoeten, dacht de koning, maar dan is het te laat. Wie zal het geheim dan aan mijn volk openbaren?’

De zon ging onder. Peinzend zat hij in de donkere stilte van de vlakte. Hij dacht aan zijn hongerige volk, aan de weg die hij zou moeten gaan en aan de korrels van het leven. Hoe meer hij erover nadacht des te vreemder kwam hem de boodschap van de kluizenaar voor.

‘Het klopt niet,’ mompelde hij in zichzelf, ‘de man maakt mij maar wat wijs.’

Maar dan haalde hij zich weer het beeld voor ogen van de stralende man die hem verblindde. Wie was deze man? Een boodschapper uit de natuur die de geheimen van het leven beter kende dan hij, de dapperste jager?

Vermoeid sloep hij uiteindelijk in. Hij droomde van vingers die een grafkuil groeven; van een deken aarde die koud over hem heen werd gelegd; hoe hij rilde en verstijfde, maar dan hoe de zon zijn warmte naar hem toezond dwars door de dekens van aarde heen. Hij voelde zich gelukkig worden. In die stemming werd hij wakker. Hij stond op en hij zag hoe de zon stralend aan de hemel stond. Vanaf dat ogenblik wist de koning wat hem te doen stond: hij zou de Dood het geheim gaan vragen. Maar de Dood zou hem niet overwinnen.

Toen begon zijn lange zwerven. Zijn tocht ging over vele vlakten, langs brede rivieren, door dichte bossen, over heuvels en bergen. Hij wist niet hoe lang hij zwierf. Zijn gezicht werd gegroefd door felle regens en stekende zon. Zijn armen en benen werden geschraamd door doornen en zwiepende takken. Door het weinige voedsel dat hij onderweg vond, vermagerde hij ernstig. Voortdurend voelde hij zich doodvermoeid. Maar hij gaf niet op. Hij zocht de Dood die het geheim van de graankorrel kende, de graankorrel die het leven kon behouden.

Eens toen hij in een rotsachtige streek was, rustte hij uit op de top van een berg. Voor zich zag hij een diep ravijn, zo diep dat de zon de bodem niet kon beschijnen. 'Misschien dat ik daar in die sombere duisternis de Dood kan vinden,' dacht hij. Voorzichtig begon hij de afdaling. Stenen glipten onder hem weg. De klap van hun val hoorde hij niet. Er was geen geluid, geen wind die de stilte verbrak. Toen hij de bodem bereikte, voelde hij dat iedere stap de stilte van de Dood doorbrak. Hij volgde in het vage licht dat van de rotswanden weerkaatste, het vochtige ravijn. Dit is het rijk van de Dood wist hij. Hij voelde zich angstig worden nu het doel van zijn reis naderde.

Het ravijn verbreedde zich en plotseling stond hij voor een groot meer. Het water was diep zwart. Het weerspiegelde nauwelijks zijn magere lichaam. Merkwaardig genoeg liep er een pad langs het rimpelloze meer. Hij besloot het te volgen. Maar nauwelijks had hij een paar stappen gedaan of hij zag een bootje liggen. Daarin zat een sombere, zwijgzame man. Hij leek op de kluizenaar van de grasvlakte. Het was alsof hij de koning had verwacht, want hij wenkte met zijn hand. De koning was niet verbaasd. Hij stapte in de boot, de veerman nam de riemen.

'Ik zoek haar die het licht bemint,' sprak de koning. De veerman knikte. Aan de rand van het meer doemde een steile rotswand op. Nergens zag de koning een plek waar de boot zou kunnen meren. Toen ze vlakbij was, zag hij dat de rotswand een kleine opening vertoonde, waar de boot precies doorheen kon. Nauwkeurig gleeed de veerman de roeiboot door die spleet in de rots. Er heerste in de grot een volstreekte duisternis. Zonder aarzeling echter gleden de riemen telkens weer in het water. Het plassende geluid werd honderdvoudig weerkaatst door de rotswanden, hol en beangstigend. De koning voelde de klamme kou in zijn gezicht.

Plots stootte het bootje op de kant. De veerman nam zijn koude hand en gaf hem te kennen de boot te verlaten. Zijn voeten voelden nat zand. Aan het geplons van de riemen hoorde de koning dat de veerman de boot terug roeide. Hij was alleen.

'Dit is het huis van de Dood,' dacht de koning. Even rilde hij. Op de tast begon hij te lopen. Zijn handen haalden zich open aan rotspunten, zijn voeten begonnen te bloeden van de scherpe stenen. Hoe lang zou dit moeten duren?

Reeds begon de koning de moed te verliezen ooit uit dit onderaardse te komen, toen hij licht zag, zwak en ver weg. Zoveel mogelijk probeerde hij zijn weg in die richting te vervolgen. Met elke stap die hij vorderde nam zijn hoop toe: het licht werd sterker.

Om het licht tekende zich een donkere gestalte af die langzaam groter werd naarmate hij dichterbij kwam. Plotseling hoorde hij een enorm gebrul; een heftige stormwind raasde langs de rotswanden en wierp de koning tegen de grond. In die orkaan kwam sissend en snuivend een grote draak naderbij. Zijn schubben knarsten, zijn klauwen grepen rotspunten vast. Zijn ogen spoten vuur op zoek naar prooi. Hij had de kop van een slang en het vuur lekte uit zijn muil vol scherpe tanden. Nog een enkele stap scheidde het monster van de koning. Zijn geweldige bek sperde zich open om de indringer te verslinden.

Toen schudde de koning zijn schrik en onmacht van zich af. Hij sprong op en gooide zijn kleine jagersspeer recht tussen de ogen van de monsterlijke draak. Een enorm gebrul sloeg met geweld tegen de rots, zo geweldig dat de stenen uit het rotsp plafond losschoten en met veel geraas neerstortten. De draak werd aan alle kanten bedolven. Alles was in enkele ogenblikken gebeurd.

De koning stond onbeweeglijk. Een grote zon scheen door de opening waar eens het gewelf was. Nu het daglicht in de grot scheen zag hij het hol van de draak. Middenin stond een oude vrouw. Zij hief haar rimpelig gezicht naar het zonlicht en de koning zag verwonderd hoe haar gezicht zich verjongde en haar gestalte terugkeerde naar de jeugd. Tussen haar gekruiste armen klemde zij zeven lange korenhalmen. Blij en dankbaar keerde zij zich naar de koning. 'Ik ben die het licht bemint,' sprak zij

zachtjes. 'U hebt mij het licht teruggegeven dat mij zo lang onthouden is. Neem dit voor uw volk.' Zij nam de zeven korenaren in haar hand en gaf ze de koning. 'Uw geduld en uw dapperheid hebben ze verdiend.' Toen wendde zij zich langzaam om in de richting van de zon, die haar met goud omringde. Langzaam verdween zij uit zijn ogen.

De koning keerde terug naar zijn hongerig volk. In zijn handen lag het zegenrijke koren, in zijn geest het geheim van het leven. Zo bracht de dappere koning zijn volk het voedzame graan. Hij deed zoals de oude kluisenaar, de broer van de Dood, hem geleerd had.

Sindsdien groeit het graan in het zonlicht en sterven de korrels in de donkere aarde tot leven van alle mensen.

Een oud Europees verhaal